

Hangon lintuaseman muuttoennätykset 1979-2001

Alexi Lehikoinen

/// Niemen päällä tulee taas pari parvea ja pohjoispuolelta voi laittaa kolmesataa lisää. Onks tää plus-miikan potti laskettu?" Mikään ei ole niin mukavaa, kuin että lintuja on paljon liikkeellä. Suuntaa sitä kiikarinsa mihin päin taivasta tahansa, niin aina löytyy jotain katseltavaa. Parhaimmillaan meno saattaa äityä paniikkimuutoksi, jolloin ohimuuttavien lintujen laskeminen alkaa käydä hankalaksi tai

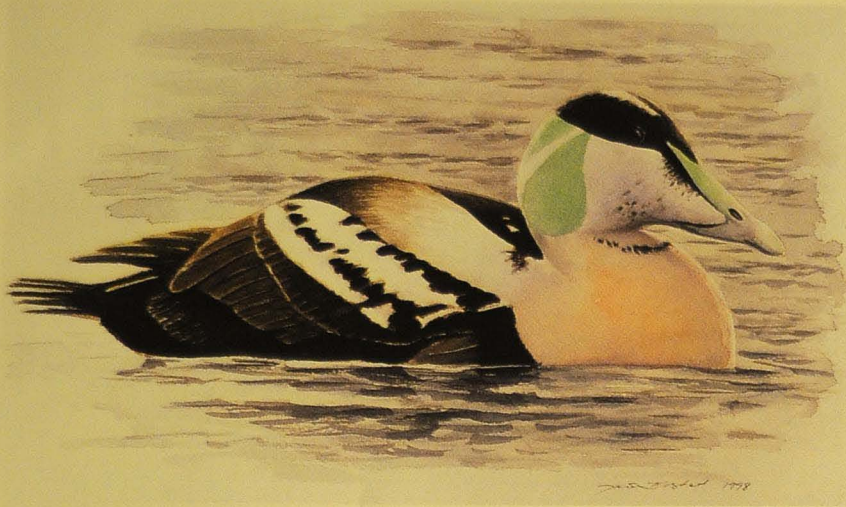
jopa mahdottomaksi. Vain osa harrastajista merkitsee ylös tarkkaan jokaisen muuttavan linnun ja havainnoijan kannaltahan on tietenkin helppointa vain keksittyä ohilentävien parvien ihailuun ynnäämisen sijasta. Lintuasemilla pyritään jokainen ohimuuttava lintu kirjaamaan stajijaikana havikseen, jotta havainnot olisivat mahdollisimman vertailukelpoisia. Kaikkia ohimuuttavia lintuja on kuitenkin lähes poikkeuksetta mahdo-

tonta laskea, vaikka havainnoijia olisi kuinka monta. Nuijaaminen on inhimillistä.

Muuttokauden huipentuman, päämuuton tai massamuuton, ajoittuminen on tietenkin lajikohtaista ja monien lajien muuton huiput osataan ennakoida sääolojen mukaan. Esimerkiksi etelän ja lounaan välille kääntyvä tuuli noin 20. päivä toukokuuta povaa valkuposkiahkien muuttorynnistystä Suomenlahdella

Tiaisten määrät ovat Haliaksella omaa luokkaansa. Kuvassa hömötiainen *Parus montanus*. © Pekka Komi, Kirkkonummi, lokakuu 2001.

Laskimme 6.4.1994 yli 20 000 muuttavaa haahkaa *Somateria mollissima*.

© Jari Kostet, 26.4.1997.

ja pohjoisen puoleinen tuuli syys-lokakuussa taas ennakoi kurkien syysmuuttoa etelärannikolla. Usein erityisen kovat ja massiiviset muutot havaitaan kuitenkin jollain tavalla poikkeuksellisten sääolojen vallitessa. Esimerkiksi heikko sade tai vastainen tuulenvire on saattanut pudottaa linnut lentämään normaalia matalammalla, jolloin ne ovat helpommin havaittavissa. Laaja-alueiset ilmavirtaukset ovat myös voineet siirtää

normaaleja muuttoreittejä. Tästä hyvä esimerkki on meillä etenkin syksyisin esiintyvät kaakonpuoleiset ilmavirtaukset, joiden mukana osa Venäjän ja Viron kautta matkaavista linnuista muuttaakin Etelä-Suomen poikki.

Tämän jutun tarkoitus on julkaista Hangon lintuasemalla havaitut muuttoennätykset kaikista vähänkin runsaammista lajeista vuosilta 1979-2001. Ennätykset on eritelty kevät-

ja syyskohtaisesti taulukossa 1 ja lajinimet on esitetty tieteellisten nimien lyhenteinä. Haahkalla, telkällä ja isokoskelolla koiraiden ja naaraiden syysmuutto ajoittuu osittain eri aikaan (Lehikoinen & Vähätalo 2000) ja nämä muuttoennätykset on eritelty erikseen. Lisäksi olen poiminut Suomen mittakaavassa kovimpien muuttojen kohdalla aseman päiväkirjasta otteita ja hehkutuksia kyseisen päivän meiningistä. Nämä kirjoitukset kuvaavat ainakin osittain havainnoijien fiiliksiä ja todellisia tunteita voi vain kuvitella. Mieti itse, miltä sinusta tuntuisi nähdä muuttavana yli 11 tuhatta niittykirvistä tai 123 pähkinänakkelia?

6.4.1994

Käymässä hyvällä muutolla. Sää: -0°C, 0/8, SW5->SW6->S4, >20km, Staijausta 7:00-13:30. Sommel 20 325m, >10 000p, Somspe 2''/(2a)m, Anastr /1m, Phacar 59m, Grugru 558m, Colliv 3 SW.

*Karno Mikkola ja
Olli-Pekka Pietiläinen*

26.8.2000

Johan pomppas! Kaunis, heikkotuu-
linen päivä, päivällä kesäisen läm-
mintä. Vieno pohjoistuuli antoi heti

Monta, monta vuotta on yritetty revittää tuota legendaarista kangaskiurulukua *Lullula arborea* 123 vuodelta yks ja kaks paremmaksi. Ja nyt se onnistui, loppusumma huikea 166 muuttavaa. © Antti Below, Dragsfjärd, kesäkuu 2001.

auringonnoususta alkaen kyytiä varpushaukoille, joita ynnättiin tänään hilpeät 915m! Niitä viuhtoi a) sieltä, b) täältä aina tuonne iltakahteen asti, jolloin alkoi rauhoittumaan. Muita petoja vain 41m, mm. 13 tinnua ja 5 halia. Aamulla oli varsinainen vipinä, ekan kolmen vartin aikana meni jo 123 nisseä, lisänä tietty taivaan pikku sirsijät...

Petro Pynnönen

19.8.2001

Tänään pistettiin vähän ennätyksiä nurin, oli vähän ihmeellinen päivä. Sää todella nasta: +22 max, tuulta tuskin ollenkaan. Bunkkerilla ihmeteltiin merimetsoja ja käpytikkoja 11 tuntia. Merimetsoja muutti 2035!! Uusi hieno Halias-ennätys. Suurimassa parvessa 120 yks. Käpytikkoja meni 1042, lähes kaikki vakiolla. Parhaimmillaan oli niemen päällä toista sataa tikkaa. Pääsuunta näytti olevan koillinen. Oli siinä vilskettä.

Aatu Vattulainen

13.9.2001

Eipä kyetty aamusella kauaa bunkkerilla keikkumaan, eli havainnointi siirrettiin etelämetsän suojiin. Verkkojen avaus ei tullut mieleenkään. Eilinen meininki jatkui, siispä zupparit ja bändarit vilisivät taivahalla. Eipä aikaakaan kun Aatu hiffasi sirosuo-nuorukaisen länsipuolen luotojen päältä, mutta aivan liian kaukaa. Sinne se paineli lounaaseen eilistä sirosuolinjaa pitkin.

Tuuli oli siis kaakon suunnilta 7-8 nyyttiä, mutta peipoilla, spinareilla ja flavoilla oli pientä meininkiä. Klo 10:30 kärjen päällä oli jos jonkinlaista petoa ja siinä sivussa nousi puskien takaa oranssi viiruton vatsa. Ei sentään vespari, mutta taas 1kv sirosuo. Rökäle oli tajuttoman lähellä, mutta putosi miltei heti katveeseen, eikä tullut enää näkyviin. Hetkeä myöhemmin sopivan näköinen otus paineli merellä samaa rataa kuin edeltäjänsä. Ei tunnu missään.

Kummallisen päivän huikeat sigmat: pandari 19, tinnu 9, colu 4, subari 33 ja nisari rohkeat 33.

Jarkko Santaharju

24.9.2001

Tänään jatkettiin siitä mihin eilen jäätiin. Heti aamusta lähtien oli tai-

Haliaksen muutto ennätykset:

	Kevät		Syksy	
Gavste	7.5.98	41	16.9.00	69
Gavarc	26.5.97	439	9.10.93	91
Podcri	1.5.97	46	20.7.86	12
Podgri	28.4.01	19	3.8.00	5
Podaur	24.4.82, 24.4.00 ja 28.4.01	2	7.10.91	3
Phacar	10.4.01	597	19.8.01	2 035
Ardcin	8.4.01	27	9.9.97	24
Cicnig			21.8.00	4
Ciccic	23.5.95	12	28.8.99	3
Cycolo	7.4.96	53	20.10.90 ja 13.11.94	15
Cygcog	20.4.01	4	29.9.84	48
Cygcyg	6.4.88	48	25.12.00	72
Ansfab	24.4.84	28	23.9.90	560
Ansalb	3.5.91	88	26.9.84	1 138
Ansans	9.4.97	145	23.9.01	441
Bracan	24.3.95	16	3.12.97, 25.12.00	14
Braleu	18.5.00	659	11.10.97	1 380
Braber	25.5.94	26 888	14.10.88	1 520
Tadtad	9.4.81, 13.4.82 ja 17.5.99	10	6.8.99	8
Anapen	21.4.94	251	28.8.01	4 006
Anastr	24.4.97, 22.4.00 ja 23.4.00	3	16.8.99	2
Anacre	20.4.01	137	28.8.01	589
Anapla	17.4.85	640	7.11.99	545
Anaacu	25.4.01	85	28.8.01	490
Anaque	6.5.79	6	3.8.83	3
Anacly	28.4.01	19	28.8.01	132
Aytfer	11.4.81 ja 20.4.85	27	17.10.80	60
Aytful	19.4.80	145	25.9.97	207
Aytmar	18.4.83	153	2.11.82	53
Sommol	6.4.94	20 105	koiraat: 26.5.97 n-puk: 6.10.01	1 677 1 398
Somspe	30.4.80, 11.4.83 ja 6.4.94	2		
Polste	24.4.93	25	3.11.88	4
Clahye	20.5.95	11 765	11.10.89	30 149
Melnig	14.5.94	683	31.8.97	335
Melfus	6.5.96	235	6.10.91	110
Buccla	6.4.94	363	koiraat: 8.6.97 n-puk: 20.10.01	512 406
Meralb	14.4.84	14	20.10.01	22
Merser	5.5.97	180	14.10.01	128
Mermer	27.4.85	207	koiraat: 31.5.96 6.11.87	135 342
Perapi	6.6.97	26	9.9.99	76
Halalb	15.3.98	7	17.10.94 ja 17.10.99	11
Ciraer	24.4.97	5	19.8.01	15
Circya	25.4.92	7	12.9.82	47
Cirmac			12.9.01	2
Accgen	5.4.85	3	9.10.83	26
Accnis	10.4.98	44	26.8.00	915
Butbut	4.4.80	18	11.9.99	118
Butlag	12.4.95	58	9.10.82	48
Aquchr	13.4.84	1	2.10.79, 5.10.98 ja 17.10.99	4
Panhal	14.4.80	7	13.9.01	19
Faltin	25.4.98	4	13.9.98	19
Falcol	4.4.84 ja 21.4.96	4	12.9.82	11
Falsub	29.4.91	4	13.9.01	33
Falper		1		2
Tetrix		1	23.10.80, 5. ja 8.10.88	4
Grugru	24.4.98	2 410	24.9.01	8 776
Haeost	27.4.96	519	12.8.97	440
Recavo	18.4.86	3		
Chadub	19.4.99	5	7.8.89	6
Chahia	23.5.99	25	28.8.01	153
Chamor	13.5.97	1	15.9.94	2

	Kevät		Syksy	
Pluapr	7.5.99	74	9.9.95	131
Plusqu	27.5.87	2 762	31.7.89	147
Vanvan	2.4.00	630	19.8.85	56
Calcan	6.6.80	2 670	30.7.83	40
Calalb			5.8.98	4
Caluta	8.6.86	1	7.9.89	16
Caltem	21.5.00	4	4.8.97	11
Calfer			28.8.01	13
Calalp	27.5.87	5 528	1.10.85	1047
			5.8.98	271
Limfal	29.5.01	9	27.7.82 ja 11.8.98	2
Phipug	19.5.99	141	18.8.01	50
Lymmin	24.4.91	1	29.9.98	1
Galgal	12.4.84	63	10.8.85	18
Limlim	26.4.81	2		
Limlap	10.5.00	1 383	27.7.87	150
Numpha	11.5.92	120	2.7.83	13
Numarq	25.4.01	1 284	2.7.83	83
Triery	10.5.96	16	14.6.95	17
Tritot	2.5.86	6	24.7.79	23
Trineb	26.4.96	16	4.8.97	43
Trioeh	25.4.96	9	26.7.01	11
Trigla	10.5.96	207	4.8.97	412
Areint	8.5.97	11	28.7.83	3
Phalob	31.5.01	40	23.8.99	2
Stepom	1.6.82	4	7.11.99	2
Stecus	26.5.97	24	1.8.97	22
Stelon	6.6.85	1	3.10.99	2
Larmin	6.5.96	132	3.11.99	751
Larrid	14.4.80	810	26.7.86	4 895
Larcen	19.4.99	963	3.11.99	4 201
Larfus	24.4.79	57	2.8.79	53
Lararg	11.4.91	528	10.9.86	984
Larmar	10.4.85	44	10.9.86	96
Ristri	7.4.85	2	3.11.99	5
Stecas	26.5.81	32	28.8.95	21
Stehir	9.5.99	26	11.8.00	110
Steeae	9.5.98	245	19.7.79	19
Chlnig	22.5.99	6	2.9.86	1
Alctor	13.6.00	33	10.7.99 ja 21.7.00	52
Cepgry	13.6.00	8	7.11.82	5
Colliv	6.4.80	8	19.7.86	33
			24.6.00	14
Coloen	12.4.85	43	19.9.97	201
Colpal	10.4.96	3 185	28.9.95	11 355
Strdec	4.6.81 ja 23.5.95	2	11.7.00	2
Strtur	1.6.79	8	1	
Cuccan	23.5.81 ja 27.5.98	2	20.8.83, 21. ja 23.8.00	6
Asiotu		1	19.10.94	2
Asiffa	8.5.81 ja 24.4.95	2	21.9.01, 11.10.01	2
Apuapu	30.5.98	457	7.8.85	1 973
Piccan		1	14.10.96	2
Drymar		1	16.9.01	11
Denmaj	8.5.82	3	19.8.01	1 042
Denleu			15.10.93	6
Denmin	10.5.79	2	4.10.86	51
Pictri			15.10.93	32
Lularb	4.4.81 ja 2.4.95	11	6.10.00	166
Alaarv	16.3.94	334	6.10.99	99
Erealp	30.3.95	1	8.10.86	4
Riprip	21.5.96	26	14.8.01	311
Hirrus	21.5.96	109	2.9.99	1 185
Delurb	21.5.96	141	5.9.97	2 652
Antrri	7.5.97	118	24.8.00	5 771
Antpra	23.4.95	145	11.10.98	11 481
Antcer	12.5.86	2	6.9.00	13

Kurkia *Grus grus komeat* 8766 (159a). © Pekka J. Nikander.

vas täynnä kurkiparvia. Kurkia tuntui olevan joka puolella. Parvia oli paljon ja aika pieniä (vrt. eilinen). Pahin kurkihelvetti oli 10:30-12:30. Parissa tunnissa meni 5410 kurkea. Olihan menoa. Muutto hiipui heti yhden jälkeen. Päivän summa oli uusi Haliasenkka 8766 (159a) lintua. Iltapäivällä tosiaan vain pari parvea. Kahdessa päivässä n.16 000 kurkea. Repikää siitä huumoria.

Aatu Vattulainen

26.7.1986

Varsin leppoisa kesäsää; heikkoa etelänpuoleista tuulta ja iltapäivällä jopa auringonpaistetta. Vaikka aamuvakio jäikin suorittamatta oli muutonhavainnointia siitä huolimatta 7h 30 min, sillä aamupäivällä alkoi ridareita tulvia taivaan täydeltä. Loppusummaksi ynnättiin komeat 4895 muuttavaa.

Anssi Laurila

15.10.1993 Tikkapäivä

Aamulla herättiin kuuden kieppeillä laittamaan verkot pyyntikuntoon hyytävässä pakkassäässä (7:00 -1, N 3bof, 6/8,>20km). Aamun muutto näytti pohjoistuulen takia suht vai-mealta, kunnes taivaalta ja pusikoista alkoi kuulua erilaisia KYK-ääniä. Oli kovaa ja pehmeää. Noin kello kymmenen kieppeillä huudettiin bunkkerilta: ”Valkoselkätikka”, joka sitten laskeutui etelämetsään aivan viereeni ja jatkoi hetken kuluttua merelle. Yhtäkkiä alkoi valkoselkiä